

Confiteor tibi Pater.

QUESTIO V.

Quare Christus legem Evangelicam appellat jugum leve, & suave?

- 17. **I**N hoc cap. 11. n. 25. Christus gratias agens suo aeterno Patri ait: *Confiteor tibi Pater, Domine caeli, & terra.* Et prius dicit Patrem, deinde Dominum quia ut aliquis sit potestate Dominus, maxime interest, quod sit benignitate Pater. Hoc autem Evangelium explicavit tom. 3. cap. 20. per 16. quaestiones, & ad id quod quaestio praesens inquit, cur Christus d. dicat: *Venite ad me omnes, qui laboratis, & onerati estis, & ego reficiam vos, Tollite jugum meum super vos: late ibi expendi, q. 11. 12. 13. & 14.* Adde nonc.
- 18. **J**ugum hoc Christi est lex Evangelica, & quomodo dicitur jugum leve, & suave, cum in ea sint multa praecipua, consilia, austeritas vitae, abnegatio propriae voluntatis, refranatio appetituum, & exinde multae persecutiones, miseriae, ac tribulationes sint annexae. Optime Caetan. *Non promittit Christus tollere labores, & malorum onera in hac vita: sed reficere interiori pabulo mentes, animosque hominum venientium ad se.* In observatione suorum mandatorum, Deus reficit nostras mentes coelesti gratia, promovente; ac excitante nostram voluntatem; ut voluntarie, ac facilliter omnia impleamus, ac exequamur, & inde ex gratia infusa omnia fiunt suavia & levia. D. Bonaventura in 3. dist. 37. art. 1. q. 1. Resp. 1. arct. sic ait: *Deus si tribuit praecipua obligatoria, semper tamen fuit promptus tribuere gratiam adiutricem ad illa implenda, & facile servantur, propter suavitatem: quid enim suavius, quam Dei mandata servare.* Unde Ecclesiast. 13. n. 38. scribitur: *Nil melius, quam timor Dei; & nil dulcius, quam respicere ad mandata ejus. Infecto palato, dulcia amara videntur. Ita asperis hominibus:* subdit D. Bonavent.
- 19. **S**ecundò: Dei jugum, seu ejus mandata levia, & dulcia sunt diligenda, ut ait Joannes Apostol. epistol. 1. cap. 1. n. 3. *Hac est Charitas Dei: ut mandata ejus custodiamus: mandata ejus gratia non sunt, ut explicat D. Hieronymus. ibi, Habent siquidem charitatem facilia sunt: levia ac pennata sine ullo pondere.* Alhedus ait: *Jugum istud non premit, sed unit; onus istud pennas habet, non pondus: Onus legis Evangelicæ unit nos intimâ charitate, ac eximio voluntatis affectu Christo; & ideo non est grave, sed leve ac suave, alatum est, volucre est, pennatum est: non habet oneris jugi pœnalem laborem, sed pennatam jucundamque voluntatis agilitatem.*
- 20. **D**e Justis, ac Sanctis loquens Isai. c. 40. n. 31. *Qui sperant in Domino, mutabunt fortitudinem, assumunt pennas sicut aquila, current, & non laborabunt, ambulabunt, & non deficient: loquitur Propheta de Justis, ac Sanctis degentibus in via legis divinae, in qua tantam suavitatem,*

levitatemque invenient, cum mutaverint se, accipient fortitudinem à Deo, ad omnem laborem, difficultatem, ac asperitatem superandam; ita ut current, & non laborabunt: expertes nempe erunt omnis molestiæ, ac pressuræ: *Christi le- ambulabunt, & non deficient: nulla enim fatigatio- ne ex itinere prementur, nec solum current, nec solum ambulabunt; sed etiam volabunt: Assu- ment pennas sicut Aquila. Et cur potius dixit pen- nas aquilæ, & non columbæ, ut Regius Vates exopabat: Quis dabit mihi pennas sicut columbae? Psal. 54. n. 7. Aquila inter omnes aves velo- cissima est, ut notant noster D. Cyrillus & D. Thomas? Et ad exprimentam eorum agilita- tem, aquilam posuit Propheta: Chaldaicè. ver- tit: Super alas aquilarum current: ita expedi- ti, ac liberi erunt ab homini onere terrenorum & sine ullo pondere leves, ut omnem velocita- tem transcendant, ut in caelum directa via ten- dant.*

Ait Anima Sancta ad suum Divinum spon- sorem Christum: *Pone me ut signaculum super cor tuum, ut signaculum super brachium tuum, quia fortis est ut mors dilectio, dura sicut infernus amulatio; lampades ejus, lampades ignis, atque flammarum. Septuaginta legunt: Ala ejus ala ignis, flamma ejus: loquitur Anima Sancta de corde actuante divino amore, cujus affe- ctus, qui est in animo, ostenditur brachiis in opere: fortis est ut mors dilectio, qui ut ait Beda, omnia domat, ac superat: sic amor om- nia subjicit, ac vincit: dura sicut Infernus annu- latio: seu zelus durus sicut infernus, ut expli- cat. D. Anselmus; quia sicut Infernus est infla- turabilis, ut ex verbo Græco Infernus, id est, semper postulans: Nunquam enim dicit sufficit, Proverbio. 30. n. 16. Sic verus amor, seu zelus nunquam quiescit, nec dicit sufficit, in oble- quio rei amatae: ala ejus, ala ignis: & quam- vis habeat jugum divinatorum mandatorum; ta- men absque ullo pondere, levis, & expeditus est ad volandum; ad hoc enim habet alas, & non quascumque, sed igneas; nam ignis omnia im- pedimenta, ac resistentia contraria consumit, de- vorat, ac superat. Hinc D. Chrylost. homil. 2. in Acta, de Apostolo loquens, ait: *Paulus, tanquam pennatus, totum docendo pervolavit orbem, & ve- luti incorporeus, labores omnes periculaque contem- psit.**

Tertiò: D. Augustinus libro de Vera Inno- centia, cap. 25. ait: *Omne præceptum Dei leve est amanti, nec ob aliud intelligitur illud di- ctum, Onus meum leve, nisi quia dat Spiritum Sanctum, per quem diffunditur Charitas in cor nostrum. In hac suavitate, ac facilitate nobis data per Spiritum Sanctum, in divinis mandatis multus est idem Augustinus: in ex- plicanda q. 107. in Exod. & ait: *Charitati sunt Spiritus Sanctus, unde ipsa dilataio commen- datur, cum dicitur, Psal. 17. n. 37. Dilatasti gressus meos subtus me, & non sunt infirmata vestigia mea: quoniam ista dilataio per gra- tiam fit, Charitas enim Dei diffusa est in cor- dibus nostris, non per nos ipsos, sed per Spi- ritum Sanctum, qui datus est nobis, Expen- damus citatum Psalmi locum: Dilatasti gres- sus meos subtus me: id est, viam mandato- rum tuorum mihi fecisti planam, facilem, & expeditam absque ullo obstaculo; sub- tus me, ac si omne impedimentum om- nisque**

QUESTIO VI.

Quare Christus D. non dixit: asportate, vel ferite jugum meum vobiscum; sed, tollite super vos?

- 23. **Q**uariò: Jugum mandatorum leve, & suave, est, & quamvis le alias videatur ponderosum, ta- men virtute sanguinis Christi leve, & suave est. Ait Paulus Hebræor. 9. n. 19. *Levato enim omni mandato legis à Moysse, universo populo, acci- piens sanguinem vitulorum, & hircorum, cum aqua, & lana coccinea, & hyssopo, ipsum quoque librum, & populum aspersit sanguine: liber ille erat liber legis, ut tenet communis sententia, ut denotaretur, quod virtute sanguinis Christi Jesu, in victimæ sanguine adumbrati, ipse liber legis suavifandus, ac levissimus faciendus omni populo, ac homini. Seraphinus citatus à Joanne de Leay in Exod. 24. num. 8. Apostolus ad Hebræos ait: *Moysen aspersisse librum legis sanguine ipso, cur hoc? ut noveris per Christi sanguinem, mandata nobis facta esse mollia, id est, facillima, atque suavia. Hinc idem Pau- lus eodem cap. 9. ad Hebræos, n. 5. loquens de morte Christi, ait: quod sanguis Christi effu- sus est, morte intercedente, in redemptionem earum pravaricationum, quæ erant sub priori Te- stamento. Sanguis Christi (ut est certissimum de fide) effusus est pro omnium salute, tam qui erant sub priori Testamento, quam sub novo; idem Paulus facit solum mentionem de prava- ricationibus, quæ erant sub priori testamento; quasi videretur, quod virtute sanguinis Christi, omnis legis rigor sic mollificatus est, omnique illius asperitas extincta, & aspera in vias planas facta, ac si deinceps nullus futurus esset pecca- tor, nullusque futurus esset, qui viam latam, amplam, ac suavem mandatorum non arriperet, ac curreret.**
- 24. **Q**uariò: Jugum præceptorum Christi leve? & suave est illuminans mentem, promptam faciens voluntatem ad ejus observantiam. Cum Deus descenderet daturus legem Moysi: *Totus mons Sinai fumabat, eo quod descendisset Dominus super eum in igne: Exod. 19. n. 18. Valde mirum, quod Deus daturus legem, ac præcepta imposi- turus, in igne descendat: Ignis levis, edax: quo- modo hæc coherent cum lege? Ubi est amoris flamma, omnia fiunt levissima, ac contraria consumuntur. Deinde ignis habet vim urendi, ac illuminandi; ut innueretur, quod Divina præ- cepta obediens illuminant, contumaces urunt ac consumunt. Philo Alexandr. lib. de Decalogo, ait: *Ignis habet geminam vim illustrandi, urendique præcepta hæc erunt obedientibus per totam vitam pro lumine, legibus seu syderibus anima prælucen- tibus; quotquot autem contumaces fuerint, astuant, urenturque intestinis concupiscentiis, more flammæ totos homines semel occupatos depascentibus.**

Profundissime meditanda sunt verba Chri- sti D. cum ait: *Tollite jugum meum super vos, jugum meum suave est, & onus meum leve. Poterat Dominus dicere, habete, vel asportate jugum meum vobiscum, sed ait, Tollite super vos: non quocumque modo ferendum est hoc jugum, sed super vos.*

Ingeniosè Strabus-Paldensis explanat diffi- cultatem: *Tollite jugum meum super vos, id est, in honore habete, non subtus, ut contemnatis: Quomodo lex Evangelica tot præceptis, ac consiliis plena naturam humanam non gravat: Tollite super vos, id est, in honore habete. Ju- gum ferretur super caput, non subtus pedibus. Ut ergo jugum legis, & præceptorum ejus, mandataque superioris levia sint, & sine pon- dere, superior sit in multa veneratione, tanquam super caput: Nam prævia estimatio subornat ad obsequium, & animationis sequela, facilis est obedientia, & subjectionis census. At verò si superior parvipenditur, ejusque præceptio- nes contemnuntur, inde maxime graves, ac ponderosæ fiunt, reluctante animo, depreca- tionis genio ad id infligante: non subtus, ut contemnatis: levissima sit lex, si super caput ha- beatur, ut venerationi habeatur; non verò subtus pedibus, ut contemnatur, & conculcet- ur.*

Ait Paulus ad Ephesios 6. n. 17. *Galeam sa- lutis assumite, quod est verbum Dei. Galea sa- lutis est, quæ caput servat, & salvat, ut in- quunt Theophylact. Vatablus. Compose hæc modò cum his, qui acciderunt Præfecto Pi- storum Pharaonis. Ait ipse Joseph Genes. 40. n. 10. *Vidi per somnium, quod tria canistra farina (in Hebræo habetur, perforata) haberem super ca- put meum, & in uno canistro, quod erat excelsum pro- tate me omnes cibos, qui sunt arte pistoria, avesque comedere ex eo, Respondit Joseph, Post tres dies auferet Pharaon caput tuum, & suspendet te in cru- ce, & lacerabunt vulnere carnes tuas. Quid est quod galea in capite, juxta Paulum, est ad salutem, canistra verò in capite Præfecti Pisto- rum, sunt ad mortem. Galea salutis, quod est ver- bum Dei: id est, lex Divina in capite, in quo, ut inquit D. Hieronymus, sunt omnes sensus, ut in- tegros quasi galea servet & teneatur, maximeque legem, illiusque legislatores veneretur, ac honoret ad salutem. At verò si sit in con- temptu, ait Lipoman. *Tria canistra farina perfo- rata super caput ejus, quid aliud significant, nisi divina legis eloquia? Violata, ac fracta, à malif- que avibus, cogitationibus dilacerata, hic non legem, sed illius pravaricationem, ac viola- tionem honorat, cum illius, ipsiusque legisla- toris contemptum portet in capite, & inde omnium pravaricationum, ac malorum reus est.***

In Aegypto teneatur populus Hebræus ca- pitivus

ptivus sub Pharaone in Babylonia sub Cyro Imperatore. In Ægypto obstinato corde; & obdurato animo multis resistit Pharao, & cum multis plagis verberatus fuisset, ferreum ejus pectus emolli non potuit. At verò Cyrus facile, & promptè, visâ prophetiâ Isaiæ, c. 45. n. 1. *Hæc dicit Dominus Christo meo Cyro, &c.* quod per ipsum Cyrum populus Israëliticus excuteret jugum Babylonicum, populum liberum abire permisit, insuper multis muneribus datis, cum facultate extruendâ templam Jerusalemitanam, ut testatur Josephus lib. 11. Antiquitat. cap. 1. Unde tanta diversitas in utroque Rege erga populum captivum, ut illius dimissio esset tam dura, & gravis uni, alteri verò tam levis & suavis? Cùm Pharaoni Moyses, & Aaron dicerent, quod Deus præceperat populum

sacrificare ei in deserto: Respondit Pharao, *Si legislator contemnitur, quis est Dominus, ut audiam vocem ejus, & dimittam Israel? Nescio Dominum, & Israel non contemditur:* Exod. 5. n. 2. Et cùm divinus Legislator, ejusque mandata essent in contemptum, & etiam ejus minister Moyses in ludibrium, ut inquit D. Aug. Rupert. Abulens. & alii; inde præcepta magno pondere gravabantur, ut pro nihilo reputarentur. At Cyrus, Deum verum cùm publice professus est, ab eoque regnum suum accepisse testabatur, ut scribit Josephus, inde tam prompta obedientia: Si legislator despectui habetur, ejus mandata magno pondere armantur, ut rejiciantur ad vilipendium, si verò superior sit in æstimatione, omni gravamine exarmanentur, ut suaviter executioni mandentur.

CAPUT XII.

In illo tempore abiit Jesus per sata Sabbatho: Discipuli autem ejus esurientes cœperunt vellere spicas, & manducare. 2. Pharisei autem videntes, dixerunt ei: Ecce discipuli tui faciunt, quod non licet eis facere Sabbathis. 3. At ille dixit eis: non legistis quid fecerit David quando esurivit, & qui cum eo erant? 4. Quomodo intravit in domum Dei, & panes propositionis comedit, quos non licet ei edere, neque his, qui cum eo erant, nisi solum Sacerdotibus? 5. Aut non legistis in lege, quia Sabbathis Sacerdotes in templo Sabbathum violant, & sine crimine sunt? 6. Dico autem vobis, quia templo major est hic. 8. Si autem sciretis quid est, misericordiam volo, & non sacrificium, nunquam condemnassetis innocentes. 8. Dominus enim est filius hominis etiam Sabbathi. 9. Et cùm inde transisset, venit in Synagogam eorum. 10. Et ecce homo manum habens aridam, & interrogabant eum dicentes: si licet Sabbathis curare? ut accusarent eum. 11. Ipse autem dixit illis: Quis erit ex vobis homo, qui habeat ovem unam: & si ceciderit hæc Sabbathis in foveam, nonne tenebit & levabit eam? 12. Quanto magis melior est homo ove? Itaque licet Sabbathis benefacere. 13. Tunc ait homini: Extende manum tuam, & extendit: & restituta est sanitati sicut altera. 14. Exeuntes autem Pharisei, consilium faciebant adversus eum, quomodo perderent eum. 15. Jesus autem sciens, recessit inde, & secuti sunt eum multi, & curavit eos omnes. 16. Et præcepit eis ne manifestum eum facerent. 17. Ut adimpleretur quod dictum est per Isaiam Prophetam dicentem: 18. Ecce puer meus quem elegi, dilectus meus in quo bene complacuit animæ meæ. Ponam spiritum meum super eum, & iudicium gentibus nuntiabit. 19. Non contendet, neque clamabit, neque audiet aliquis in plateis vocem ejus. 20. Arundinem quassatam non confringet: & linum fumigans non extinguet: donec eiciat ad victoriam iudicium. 21. Et in nomine ejus gentes sperabunt. 22. Tunc oblatum est ei dæmonium habens, cæcus & mutus, & curavit eum, ita ut loqueretur, & videret. 23. Et stupebant omnes turbæ, & dicebant: 24. Nunquid hic est filius David? Pharisei autem audientes dixerunt: Hic non eicit dæmones nisi in Belzebut principe dæmoniorum. 25. Jesus autem sciens cogitationes eorum dixit eis, Omne regnum divisum contra se desolabitur: & omnis civitas, vel domus divisa contra se, non stabit. 26. Et si Sanatas Satanam eicit, adversus se divisus est: quomodo ergo stabit regnum ejus? 27. Et si ego in Beelzebub eicio dæmones, filii vestri in quo eiciunt? ideo ipsi iudices vestri erunt. 28. Si autem ego in Spiritu Dei eicio dæmones: igitur pervenit in vos regnum Dei. 29. Aut quomodo potest quisquam intrare in domum fortis, & vasa ejus diripere: nisi prius alligaverit fortem, & tunc domum illius diripiet? 30. Qui non est mecum, contra me est: & qui non congregat mecum, spargit. 31. Ideo dico vobis: omne peccatum, & blasphemia remittetur hominibus, Spiritus autem blasphemiæ non remittetur. 32. Et quicumque dixerit verbum contra filium hominis

nis, remittetur ei; qui autem dixerit contra Spiritum Sanctum, non remittetur ei neque in hoc sæculo, neque in futuro. 33. Aut facite arborem bonam, & fructus ejus bonus: aut facite arborem malam, & fructum ejus malum, siquidem ex fructu arbor agnoscitur. 34. Progenies viperarum, quomodo potestis bona loqui, cum sitis mali? ex abundantia enim cordis os loquitur. 35. Bonus homo, de bono thesauro profert bona: & malus homo, de malo thesauro profert mala. 36. Dico autem vobis, quoniam omne verbum otiosum quod loquuti fuerint homines, reddent rationem de eo in die iudicii. 37. Ex verbis enim tuis justificaberis, & ex verbis tuis condemnaberis. 28. Tunc responderunt ei quidam de Scribis & Phariseis dicentes: Magister volumus à te signum videre. 39. Qui respondens ait illis: Generatio mala, & adultera signum quærit: & signum non dabitur ei, nisi signum Jonæ Prophetæ. 40. Sicut enim fuit Jonas in ventre ceti tribus diebus, & tribus noctibus: sic erit filius hominis in corde terræ tribus diebus, & tribus noctibus. 41. Viri Ninivite surgent in iudicio cum generatione ista, & condemnabunt eam: quia poenitentiam egerunt in prædicatione Jonæ. Et ecce plusquam Jonas hic. 42. Regina Austri surget in iudicio cum generatione ista & condemnabit eam: quia venit à finibus terræ audire sapientiam Salomonis, & ecce plusquam Salomon hic. 43. Cùm autem immundus spiritus exierit ab homine, ambulat per loca arida, quærens requiem, & non invenit. 44. Tunc dicit: revertat in domum meam unde exivi. Et veniens invenit eam vacantem, scopis mundatam, & ornatam. 45. Tunc vadit, & assumit septem alios spiritus secum nequiores se, & intrantes habitant ibi: & sunt novissima hominis illius pejora prioribus. Sic erit & generationi huic pessima. 46. Adhuc, eo loquente, ecce mater ejus, & fratres stabant foris, quærentes loqui ei. 47. Dixit autem ei quidam: Ecce mater tua, & fratres tui foris stant quærentes te. 48. At ipse respondens dicenti sibi, ait: Quæ est mater mea, & qui sunt fratres mei? 49. Et extendens manum in discipulos suos, dixit: Ecce mater mea, & fratres mei. 50. Quicumque enim fecerit voluntatem patris mei, qui in cœlis est, ipse meus frater, & soror, & mater est

ARGUMENTUM CUM Remissionibus.

- Primò, Vers. 1.* Probat Christus D. contra Scribas sabbatho licere discipulis vellere spicas, & sibi licere curare agros, quod expedito. 3. cap. 3.
- Secundò, Vers. 9.* Sanat hominem manum aridam habentem: explicavi tom. 3. cap. 4.
- Tertiò, Vers. 22.* Rejicit Dæmonium mutum, probatque se facere signa in digito Dei, & non in Beelzebuth, ut impiè blasphemabant Pharisei. Vide tom. 3. capite 22.
- Quartò, Vers. 31.* Explicat blasphemiam in Spiritum sanctum, quæ non remittitur nec in hoc sæculo, nec in futuro: de quo dicam infra, Marc. 3. q. 4. & 5.
- Quintò, Vers. 38.* Petentibus signum de cœlo, dat signum Jonæ Prophetæ, & quod Ninivite, & Regina Austri

Sabba Judæos incredulos in die iudicii condemnabunt. Explicavi tom. 3. cap. 24. *Sextò, Vers. 46.* Ostendit suos fratres, & matrem, eos esse, qui faciunt voluntatem Patris sui, est explicatum to. 5. cap. 25.

Discipuli colligunt Spicas.

QUESTIO I.

Quare Christus D. ordinaverit, ut Discipuli sui per sata spicas colligerent in sabbatho?

Responsum. It noster Evangelista hoc c. 12. Abiit Jesus per sata sabbatho: discipuli autem ejus esurientes cœperunt vellere spicas, & manducare: quod est explicatum à nobis per octo quæstiones, tom. 3. Ubi maxime quæst. 3. multas hujus rei rationes dedit: nunc verò adde.

Primò: quia ut ibi dixi ex D. Chrylost. & Euhym. q. 2. & 3. Christus verus Deus suâ auctoritate, quâ pollebat, sabbathum sensim abrogare inchoabat, & Evangelii legem auspiciari: sed ita legem Moïsis cessare faciebat, ut suos obtristatores non offenderet; sed datâ iustâ occasione